

Αγιώτατος Πατριάρχης Κύριλλος παραχώρησε συνέντευξη στη Σερβική εφημερίδα «Vechernie novosti»

Συνέντευξη του Αγιωτάτου Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσιών Κυρίλλου δημοσιεύθηκε στη Σερβική Εφημερίδα «Vechernie novosti» στις 29 Ιανουαρίου 2012.

– Αγιώτατε, όπως ξέρετε πρόσφατα οι Σέρβοι από το Κόσσοβο και τα Μετόχια υπέβαλαν αίτηση στον Πρόεδρο Μεντβέντεφ για την απόκτηση Ρωσικής ιθαγένειας, και η απάντηση είναι ήδη γνωστή. Οι Σέρβοι επίσης υπέβαλαν αίτηση και στο πρόσωπό Σας, ενώ η επιθυμία τους αυτή οφείλεται στην απελπισία, στην αίσθηση αδιεξόδου, που έχουν από την κατάσταση, στην οποία έχουν περιέλθει. Η πρόσφατη πρωτοβουλία των Σέρβων του Κοσσόβου σχετικά με την απόκτηση της Ρωσικής ιθαγένειας ήταν ένα ισχυρό σήμα, το οποίο έπρεπε να ακουσθεί τόσο στη Ρωσία, όσο και σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ο λόγος Σας ήταν πάντοτε ένα μεγάλο ηθικό στήριγμα για το λαό και τη χώρα μας. Ποιο μήνυμα θέλετε να μεταφέρετε σε όλους τους Σέρβους πολίτες και ιδιαίτερα στους Ορθοδόξους πιστούς για να τους ενθαρρύνετε αυτή τη κρίσιμη ιστορική περίοδο;

– Οι Σέρβοι που ζουν στο Κόσσοβο και τα Μετόχια έγιναν όμηροι των μεγάλων γεωπολιτικών παιχνιδιών. Με την αδιάφορη στάση πολλών χωρών είναι αναγκασμένοι να ζούν σε κλειστούς θύλακες, τελώντας καθημερινά εν αγωνία εξαιτίας του εχθρικού περιβάλλοντος, το οποίο αντιλαμβάνεται την ατημωρησία του. Οι ομόπιστοι αδελφοί μας έχουν μεγάλο κουράγιο και δεν εγκαταλείπουν την μαρτυρική τους γη και τα προσκυνήματά τους, ζουν όπως σε στρατόπεδο συγκεντρώσεως, όπου τους αρνούνται ακόμα και το στοιχειώδες αυτό δικαίωμα της ζωής. Διαπιστώνουμε μια ανυπόφορη αδικία, όπου κυριαρχούν δυα μέτρα και δυο σταθμά και οι πολιτικές που παίζονται δεσμεύουν τα ιδανικά του ανθρωπισμού, τα ανθρώπινα δικαιώματα, κάνοντας τα στραβά μάτια στην κόλαση των εξτρεμιστών, οι οποίοι υποστηρίζονται και χορηγούνται από το εξωτερικό.

Ο Κύριος λέγει στον Απόστολο Παύλο: «ή γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (Β' Κορ. 12. 9). Όταν εξαντλείται κάθε ανθρώπινο μέσο και δυνατότητα, όταν φαινομενικά δεν υπάρχει πλέον καμία ελπίδα, βλέπουμε τη βοήθεια του Θεού, για την οποία ο Κύριος έλεγε στον Απόστολό Του. Στην ιστορία της Ρωσίας έχουμε αρκετά παραδείγματα όταν η χώρα ήταν να υποδουλωθεί και έφτανε στο χείλος της καταστροφής. Πρόκειται για την Ταραχώδη Εποχή του 1612 και την εισβολή των

Πολωνών, την εισβολή του στρατού του Ναπολέοντα το 1812, η κεραυνοβόλος προώθηση χιτλερικών στρατευμάτων στο έδαφος της Σοβιετικής Ένωσης το 1941. Δεν ήταν λίγες φορές όταν ο εχθρός κόντευε να εκπληρώσει το σκοπό του, αλλά παρά τη λογική πορεία των πραγμάτων η Ρωσία απόκρουε τους εισβολείς και ανασταινόταν από ερείπια και στάχτη. Εδώ ένας πιστός βλέπει την πρόνοια του Θεού και τη βοήθειά Του.

Δεν έχω δικαίωμα να δίνω πολιτικές συμβουλές στους Σέρβους του Κοσσόβου, αλλά να δώσω μια άλλη, η οποία πάντοτε παραμένει επίκαιρη, δηλαδή με θερμή προσευχή να προστρέξουν στον Θεό για να τους βοηθήσει. Ενώ ταυτόχρονα θα προσεύχονται μαζί σας και οι ομόπιστοι αδελφοί στη Ρωσία, και, καθώς φρονώ, και η ανά την Οικουμένη Εκκλησία. Στο Ευαγγέλιο ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός επαναλαμβάνει πολλές φορές: «Μη φοβού!». Ο φόβος μπροστά στους κινδύνους, στις απειλές είναι ένα φυσιολογικό ανθρώπινο αίσθημα. Αλλά ο Κύριος είναι πάντα μαζί μας και σήμερα απευθυνόμενος στους Σέρβους του Κοσσόβου λέγει: «Μη φοβού!».

Εκφράζω τη βαθιά μου ευγνωμοσύνη στους Σέρβους του Κοσσόβου για την αποστολή γράμματος τόσο προς με όσο και προς την κρατική ηγεσία της Ρωσίας, προς τον «Ρωσικό λαό και τους αδελφούς». Έχει υπογραφεί από δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους. Κανείς δεν έμεινε αδιάφορος διαβάζοντας αυτό. Η εμπιστοσύνη και η αγάπη προς τη Ρωσία, που εκφράζονται μέσα στο γράμμα, συνεκίνησαν βαθύτατα τις καρδιές μας. Ανταποκρινόμενος θέλω να πω: αδελφοί, η Ρωσική Εκκλησία, ο Ορθόδοξος Ρωσικός λαός ποτέ δεν πρόκειται να σας δείξει την πλάτη του. Κανένα επίγειο συμφέρον, καμιά πολιτική συγκυρία δε θα μας κάνουν να λησμονήσουμε τη μακραίωνη πνευματική μας συγγένεια.

– Στα πλαίσια των διπλωματικών και πολιτικών της δυνατοτήτων η Ρωσία στηρίζει τους Σέρβους του Κοσσόβου, οι οποίοι βρέθηκαν σε μια περίπλοκη κατάσταση από κάθε άποψη: κοινωνικοοικονομική, νομική και ψυχολογική. Σε ποια στήριξη της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρωσίας μπορούν να προσβλέπουν οι Σέρβοι του Κοσσόβου;

– Η Ρωσική Ομοσπονδία πράγματι παρέχει σημαντική στήριξη στους Σέρβους του Κοσσόβου. Παραδείγματος χάριν, με την απόφαση των Ρωσικών αρχών μέσα από την UNESCO έχει διατεθεί οικονομική βοήθεια για την ανακαίνιση των καταστραμμένων Ναών του Κοσσόβου. Αυτή η πρωτοβουλία χρήζει κάθε επαίνου. Αναλαμβάνονται και άλλες ενέργειες που αποβλέπουν στη διευκόλυνση της θέσεως των Σέρβων αδελφών μας, οι οποίοι ζούν στο Κόσσοβο και ειδικά η παράδοση της ανθρωπιστικής βοήθειας.

Το Πατριαρχείο Μόσχας στηρίζει αμετάβλητα τη θέση της Σερβικής Εκκλησίας ως προς το καθεστώς του Κοσσόβου. Στο διεθνή χώρο στην προστασία του Σερβικού πληθυσμού της περιοχής συνέβαλε τα μέγιστα ο προκάτοχός μου Αγιώτατος Πατριάρχης Αλέξιος Β΄. Ειδικά στην ομιλία του

στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης στο Στρασβούργο το 2007 ασχολήθηκε ως επί το πλείστον με αυτό το θέμα. Έτσι κι εγώ ποτέ δε θα παύσω να καταβάλλω προσπάθειες για την προστασία των Σέρβων αδελφών μας για να έχουν δικαίωμα να ζούν στα πάτρωα εδάφη.

Είναι άκρως σημαντικό να αποτραπεί η ερήμωση των Ιερών Μονών του Κοσσόβου. Γιατί μια ενδεχόμενη καταστροφή τους θα μπορούσε να προκαλέσει σοβαρή βλάβη στην Ορθόδοξη κληρονομιά στην Ευρώπη.

Μνημεία ανεκτίμητης αξίας, τα οποία δημιουργήθηκαν από το Σερβικό λαό στο Κόσσοβο και τα Μετόχια, θα παραμένουν ζωντανά έως ότου γίνονται προσευχές στους Ναούς και οι μοναχοί στα κελιά τους εξακολουθούν να αγωνίζονται. Έχουμε ήδη σχεδιάσει συγκεκριμένα μέτρα στήριξης των Ιερών Μονών του Κοσσόβου. Έχω εγκρίνει το πρόγραμμα δράσης με τις ενέργειες, που θα πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια του έτους 2012.

Έχω επανειλημμένως επισκεφθεί το Κόσσοβο, έχω μιλήσει με τους ντόπιους και διαπίστωσα τη δυσχερή τους κατάσταση, στην οποία ευρίσκονται. Εκείνα όσα είδα μου προκάλεσαν φοβερή εντύπωση. Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας ήταν και θα είναι στο πλευρό των Σέρβων του Κοσσόβου, οι συμπατριώτες μας τους συμπάσχουν και προσεύχονται ενθέρμως για τη σύντομη τακτοποίηση της ζωής στην επαρχία του Κοσσόβου. Μέσα σε αυτή την πολύφωνη προσευχή εντάσσεται και η δική μου φωνή.

– Πως αξιολογείτε τις εκκλήσεις ορισμένων πολιτικών παραγόντων του Μαυροβουνίου που ζητούν τη διαίρεση της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Σερβίας; Πρόσφατα ο πρώην Μαυροβούνιος Πρωθυπουργός κ. Μίλο Τζουκάνοβιτς δήλωσε ότι η ιστορία είναι εκείνη η οποία θα αποδείξει πόσο δίκαιο είναι αυτός ζητώντας τη διαίρεση της Σερβικής Εκκλησίας.

– Η ιστορία αποδεικνύει ότι οι προσπάθειες των α΄ ή β΄ δυνάμεων να ασκούν πίεση στην Εκκλησία με σκοπό την τροποποίηση της κανονικής της διάρθρωσης δεν έχουν καλή έκβαση.

Ευτυχώς υπάρχουν στο Μαυροβούνιο αρκετοί γνωστικοί πολιτικοί παράγοντες οι οποίοι ακολουθούν αυτή την γνώμη. Το Φεβρουάριο 2009 είχα συνάντηση με τον Πρόεδρο του Μαυροβουνίου κ. Φίλιππο Βουγιάνοβιτς και θυμάμαι πως τότε ο κ. Βουγιάνοβιτς ανέφερε ότι ο μόνος κανονικός Ορθόδοξος θεσμός στο Μαυροβούνιο γι' αυτόν είναι η Ιερά Μητρόπολη Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας, επισημαίνοντας τη σημασία της διαχρονικής διαποίμανσης από τη Μητρόπολη των Σέρβων και των Μαυροβυνίων.

Όλες οι κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες θεωρούν το Μαυροβούνιο μέρος του κανονικού εδάφους του Πατριαρχείου Σερβίας και αυτή την κοινή Ορθόδοξη πεποίθηση καλούνται να τη σέβονται οι πολιτικοί.

– Ξέρουμε ότι κατά τις συζητήσεις με εκπροσώπους του Βατικανού οι εκπρόσωποι της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ρωσίας επεσήμαναν ότι θα ήταν καλό εάν ο Πάπας ζητούσε δημοσίως την προστασία των μνημείων και των ίδιων των χριστιανών του Κοσσόβου. Ο τότε Πάπας δεν υπάκουσε στη συνετή συμβουλή της Μόσχας. Μήπως με τον νέο Πάπα έχει αλλάξει η κατάσταση;

– Όταν άρχισε η συζήτηση του προβλήματος του Κοσσόβου ο Πάπας Ρώμης Βενέδικτος ΙΣΤ΄ ακολούθησε μια ισορροπημένη στάση επί του θέματος. Έως σήμερα η Αγία Έδρα αποφεύγει την αναγνώριση αυτού του μέρους της Σερβίας ως ανεξάρτητου κράτους. Πολύ περισσότερα την παραμονή της ανακήρυξης της ανεξαρτησίας του Κοσσόβου ο Πάπας κάλεσε τη διεθνή κοινότητα να μη επιταχύνει τη διαδικασία του οριστικού προσδιορισμού του καθεστώτος αυτής της περιοχής, τονίζοντας ότι οι εκεί Ορθόδοξες Ιερές Μονές είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τους Σέρβους από την ιστορική και πνευματική άποψη.

Μόλις τέσσερις μέρες μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσόβου τον Φεβρουάριο 2008 ο Βενέδικτος ΙΣΤ΄ δέχθηκε σε ακρόαση τον Πρέσβη της Σερβίας παρά τη Αγία Έδρα. Στη διάρκεια της συνάντησης ο Πάπας υπογράμμισε ότι οι Σέρβοι υπέστησαν πολλά δεινά στις συγκρούσεις των τελευταίων δεκαετιών και εξέφρασε τον προβληματισμό του για την κατάστασή τους στο Κόσσοβο. Έκτοτε επανειλημμένως τοποθετήθηκε υπέρ της προστασίας των δικαιωμάτων της Σερβικής μειονότητας.

– Πως εξηγείτε ότι οι Δυτικοί χριστιανοί, δηλαδή Ρωμαιοκαθολικοί, δεν εκδήλωσαν επιθυμία προστασίας των αρχαίων Ορθοδόξων χριστιανικών Ιερών Ναών στο Κόσσοβο; Κάηκαν και καταστράφηκαν ακριβώς με την έλευση στο Κόσσοβο των δυτικών ειρηνοποιών.

– Δυστυχώς κατά την εισβολή των νατοϊκών στρατευμάτων στο χώρο της πρώην Γιουγκοσλαβίας ο Δυτικός κόσμος δέχθηκε μαζική επίθεση των ΜΜΕ και σε μεγάλο βαθμό έπεσε θύμα παραπλάνησης. Τα δυτικά ΜΜΕ επί μήνες δημοσίευαν εσκεμμένα διαστρεβλωτικές πληροφορίες σχετικά με τις «φρικαλεότητες» του καθεστώτος Μιλόσεβιτς εναντίον των Αλβανών του Κοσσυφοπεδίου, υπερβάλλοντας στον αριθμό των θυμάτων των «εθνικών εκκαθάρσεων», που διέπραξε η Σερβική αστυνομία στην επαρχία.

Όμως η ίδια η στρατιωτική δράση στο Κόσσοβο προκάλεσε αμφιλεγόμενη αντίδραση στο Δυτικό

χριστιανικό κόσμο. Πολλοί εκ των χριστιανών της Δύσεως αγανακτήσαν εξαιτίας των επιγραφών «Καλό Πάσχα!», που έκαναν στις βόμβες οι Αμερικανοί στρατιώτες.

Ωστόσο μια σειρά Ρωμαιοκαθολικών Επισκόπων πράγματι τάχθηκαν υπέρ της αυτονομίας του Κοσσόβου έχοντας γνώμονα τις προσδοκίες οι οποίες διαψεύθηκαν αργότερα για την βελτίωση της ζωής της Ρωμαιοκαθολικής κοινότητας στην επαρχία.

Άλλοι εκπρόσωποι των δυτικών χριστιανικών Εκκλησιών επανειλημμένως εξέφραζαν τον προβληματισμό τους για τους βανδαλισμούς των νατοϊκών στρατιωτών και εξτρεμιστών Αλβανών πολεμιστών απέναντι στα αρχαία προσκυνήματα του Κοσσόβου. Γι' αυτό πιστεύω δεν πρέπει να ενοχοποιούμε εν γένει τους Δυτικούς χριστιανούς εξαιτίας των ενεργειών των στρατιωτών. Αυτές τις ενέργειες δεν τις υπαγόρευαν τα θρησκευτικά τους πιστεύω.

– Πρόσφατα πολλές εφημερίδες έχουν δημοσιεύσει μια ανακοίνωση σχετικά με το ενδεχόμενο της συναντήσεώς Σας με τον Πάπα Βενέδικτο ΙΣΤ΄. Επιμένετε ακόμα στο ότι της συναντήσεως πρέπει να προηγηθεί η επίλυση όλων των επίμαχων ζητημάτων αλλιώς αυτή δε θα έχει νόημα;

– Μάλιστα, όπως και παλαιότερα κρίνω ότι για να είναι επιτυχής η συνάντηση αυτή είναι απαραίτητο εάν όχι πλήρως, αλλά τουλάχιστον πιο ενεργώς να επιλύουμε τις διαφορές μας.

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης δίνουν έμφαση αποκλειστικά στο εντυπωσιασμό από το ενδεχόμενο της συνάντησης. Ενώ εγώ δε θα ήθελα πολύ η αποτελεσματικότητά της να περιορίζεται αποκλειστικά στο εντυπωσιασμό που τάχα θα προκαλέσει. Για να είναι προς πραγματικό όφελος της περαιτέρω ανάπτυξης των σχέσεων μεταξύ Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας πρέπει με κοινές προσπάθειες να αλλάξει ριζικά το κλίμα σε αυτές τις σχέσεις με τη διευθέτηση των υφισταμένων μεταξύ μας προβλημάτων.

– Την εποχή του πρώην Πάπα οι εκπρόσωποι του Βατικανού ισχυρίζονταν πολλές φορές ότι δε μπορούν να επηρεάσουν τους ουνίτες στην Ουκρανία, οι οποίοι προέβησαν σε καταλήψεις Ορθοδόξων Ιερών Ναών. Έχει αλλάξει η κατάσταση;

– Παρόλο που οι Ουκρανοί ουνίτες τονίζουν με κάθε τρόπο την αφοσίωσή τους στη Ρώμη, παράλληλα επιμένουν στην αυτονομία τους. Όταν το 1990 συγκροτήθηκε η τετραμελής επιτροπή με τη συμμετοχή του Βατικανού, του Πατριαρχείου Μόσχας, της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ουκρανίας και της Ουκρανικής Εκκλησίας Ελληνοκαθολικών με σκοπό την διευθέτηση της κατάστασης στη Δυτική Ουκρανία οι Ελληνοκαθολικοί εκ των πραγμάτων ματαίωσαν το έργο της. Πρόσφατα υποβάλαμε πρόταση για να ανασυγκροτηθεί η Επιτροπή αυτή, αλλά η Ρωμαιοκαθολική

πλευρά δέχθηκε την πρόταση με αδιαφορία.

Στα πλαίσια των τακτικών επαφών με την ηγεσία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας συνέχεια εγείρουμε το θέμα για τη διευθέτηση της κατάστασης σχετικά με τους Ορθοδόξους Ιερούς Ναούς στη Δυτική Ουκρανίας. Και ο Πάπας Ρώμης, και οι Πρόεδροι των Επιτροπών του Βατικανού εκφράζουν κατανόηση προς τον προβληματισμό μας, και όμως το πρόβλημα παραμένει άλυτο.

– Η συνάντηση του Ρώσου Πατριάρχη με τον Πάπα έπρεπε να γίνει το 1997 στην πόλη Γκράτς της Αυστρίας. Όμως δέκα μέρες πριν γίνει αυτή από το κοινό κείμενο που έπρεπε να υπογραφεί το Βατικανό αφαίρεσε μέρος, όπου γινόταν λόγος για τη βλάβη του προσηλυτισμού και τη σύγκρουση μεταξύ Ορθοδόξων και ουνιτών στην Ουκρανία. Από τη δεκαετία του '90 σε περισσότερες από 200 ρωσικές πόλεις έχουν ανοίξει Ρωμαιοκαθολικοί Ναοί. Υπάρχει μεγαλύτερη προσέγγιση στις θέσεις της Μόσχας και του Βατικανού στο θέμα του προσηλυτισμού, ή όλα έμειναν όπως ήταν;

– Πρέπει να δεχθούμε ότι τα τελευταία δέκα χρόνια στις σχέσεις μεταξύ Ορθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών στη Ρωσία σημειώθηκε σημαντική βελτίωση. Το πρόβλημα του προσηλυτισμού δεν αποτελεί πλέον τόσο φλέγον ζήτημα όπως ήταν την δεκαετία του '90 με την προσέλευση των Ρωμαιοκαθολικών μισσιονάριων στη Ρωσία που ανέπτυξαν ενεργό δράση εδώ. Προς αυτή την κατεύθυνση συνέβαλε θετικά και η Μικτή Επιτροπή για την εξέταση των προβλημάτων στις σχέσεις μεταξύ της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας στη Ρωσία, η οποία συγκροτήθηκε το έτος 2004. Αποτέλεσε έναν καλό χώρο για να συζητήσουν οι εκπρόσωποι των δυο Εκκλησιών ανοιχτά και με ειλικρίνεια τα επιμέρους περίπλοκα ζητήματα και από κοινού να εκπονήσουν συστάσεις προς την επίλυσή τους.

Είναι ανάγκη να αναπτυχθεί η συνεργασία μεταξύ των Ορθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών, οι οποίοι ακολουθούν τη χριστιανική παράδοση και έχουν συγκλίνουσες απόψεις για την προσωπική και κοινωνική ηθική, την επιστημονική-τεχνολογική πρόοδο, τη βιοηθική και άλλα ζητήματα της σύγχρονης εποχής. Όλο και περισσότερα επίκαιρο γίνεται το θέμα της χριστιανοφοβίας και της διώξεως σε βάρος των χριστιανών εξαιτίας της πίστεώς τους. Στον τομέα προστασίας των δικαιωμάτων των χριστιανών η συνεργασία Ορθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών κατ'έμε είναι τώρα σημαντική, επίκαιρη και ελπιδοφόρα.